

ΕΚΚΟΙΝΩΝΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΤΑ ΑΣΕΜΝΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ

Ἡ ἐκκλησία ἐπανειλημμένως ὑψώθη ἐναντίον τῆς ἀσέμνου φιλολογίας, ἡ δὲ ἑλληνικὴ οἰκογένεια ἀντιλαμβανομένη τὰς σοβαρωτάτας συνεπειάς ἐναντίον τῶν ἑλληνικῶν ἠθῶν, ἐκ τῆς καθιερώσεως τῆς ἀρχῆς, καθ' ἣν πᾶς τις θὰ ἦτο ἐλεύθερος νὰ προσβάλλῃ διαρκῶς τὴν δημοσίαν αἰδῶ, ἀρκεῖ μόνον νὰ ὀχυροῦται ὀπισθεν μιᾶς καλλιτεχνικῆς δῆθεν δικαιολογίας, διεμαρτυρήθη πολλάκις ἐναντίον τῆς κυκλοφορίας τῶν ἀκολάστων βιβλίων καὶ περιοδικῶν.

Ταῦτα πάντα ἔσχον ὡς ἀποτέλεσμα νὰ ἐμφανισθῇ μικρὰ μερὶς διακηρύττουσα, ὅτι τὴν ἀπόλυτον ἐλευθέραν σκέψιν καὶ τὴν τέχνην οὐδεὶς δικαιούται νὰ τὴν δεσμεύσῃ διὰ νόμων καὶ περιορισμῶν καὶ γενικῶς νὰ τεθῇ τὸ ἐρώτημα: **«Εἶναι δυνατὴ ἡ καταδίωξις ἀκολάστων καὶ ἀνηθικῶν συγγραμμάτων;»**

Εἰς τοῦτο ἀπαντᾷ διὰ μιᾶς ὑπερόχου προτάσεως ὁ Εἰσαγγελεὺς τῶν Ἐφετῶν κ. Ἄντ. Ρωμάνος. Καὶ ἐκ τῆς προτάσεως ταύτης ἦτις διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς δικαιοσύνης θὰ παραμείνῃ **μνημειώδης**, ἀποσπῶμεν τὰς ἀκολούθους περικοπὰς:

«Ὡς ἀκόλαστον σύγγραμμα κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀρθροῦ 272 Π. Ν. δέον νὰ θεωρηθῇ τὸ τεῖνον ἐν τῷ συνόλῳ του εἰς τὸ νὰ προκαλέσῃ εἰς διέγερσιν τῆς γενετησίου ὁρμῆς ἢ εἰς πλήρωσιν αὐτῆς καὶ θίγον τὰ ὄρια τῆς εὐπρεπείας καὶ σεμνότητος τὰ καθωρισμένα ὑπὸ τῶν ἠθῶν τῶν διεπόντων κατὰ τὴν κοινὴν κοινωνικὴν ἀντίληψιν τὰς ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου σχέσεις τῶν φύλων. Συνεπῶς ἐν προκειμένῳ τὸ ἔξεταστὸν εἶναι ἐὰν τὰ ἐν τῷ βιβλίῳ ἀναφερόμενα ὑπερβαίνουσι τὰ ὄρια τῆς εὐπρεπείας καὶ τῶν ἠθῶν ἅτινα ἔχει διαγράψει ὡς πρὸς τὸ θέμα τοῦτο ἡ ἀντίληψις τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας.

Ἡ παλαιὰ Ἑλληνικὴ κοινωνία ἐξελιχθεῖσα καὶ ἐκπολιτισθεῖσα ἐνωρίτερον τῶν ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν κοινωνιῶν μετὰ πολλῆς αὐστηρότητος ἔκρινε πᾶσαν δημοσίαν ἀποκάλυψιν πράξεων ἀναγομένων εἰς τὴν φυσικὴν τῶν φύλων σχέσιν, θεωροῦσα τοῦτο ὡς ἀσεμνον καὶ ἀναιδέες, εἰς δὲ τῶν μεγαλητέρων ἀντιπροσώπων τοῦ πνεύματός της ὁ Ἀριστοτέλης ἐξεδήλου τὰς αὐστηρὰς ταύτας ἀντιλήψεις τῆς συγχρόνου του κοινωνίας συμβουλευὼν ὅπως **«ὄλωσ**

μὲν οὖν αἰσχρολογίας ἐκ τῆς πόλεως ὑπὲρ τι ἄλλο δεῖ τὸν νομοθέτην ἐξορίζειν μάλιστα μὲν οὖν τῶν νέων ὅπως μῆτε λέγωσι μῆτε ἀκούωσι τι τῶν τοιούτων, ἐκ τοῦ γὰρ εὐχερῶς λέγει, ὅτι τῶν αἰσchrῶν γίννεται καὶ τὸ ποιεῖν σύνεγγυς.»

Ἡ ἀκολασία περὶ τὰς ἡδονὰς καὶ δὴ παρὰ τοὺς ἐν ἀναπτύξει εὐρισκομένους ὀργανισμοὺς παραλύουσα τὴν βούλησιν καὶ τὴν δύναμιν τῶν ἀτόμων πρὸς δρᾶσιν, ὑπονομεύει τὰς βάσεις τῆς κοινωνίας καὶ διὰ τοῦτο πᾶν τὸ πρὸς διέγερσιν αὐτῶν τεῖνον εἴτε διὰ βιβλίων εἴτε διὰ λόγων ἀσημνῶν οὐ μόνον ὑπὸ τῆς ἠθικῆς κατακρίνεται, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν θειτικῶν νόμων τῶν πεπολιτισμένων κρατῶν κολάζεται. Τὸ σεμνὸν ἐν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ τὸ ὁποῖον διέκρινε τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν, δὲν ἀπέλιπε τὴν νεωτέραν τοιαύτην. Αὕτη ἐνστερνισθεῖσα πρώτη ἐπίσης τὴν αὐστηρὰν τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς διδασκαλίαν κατέστη ἔτι αὐστηροτέρα ὡς πρὸς τὰς περὶ σεμνότητος καὶ εὐπρεπείας ἀντιλήψεις βραδύτερον, ὅταν ὑπὸ ἀκόλαστον κατακτητὴν περιελθούσα ἠναγκάσθη ν' ἀμυνθῇ διὰ τῆς ἠθικῆς αὐστηρότητος κατ' αὐτοῦ πρὸς διατήρησιν τῆς ἠθικῆς καὶ θρησκευτικῆς τῆς ὑποστάσεως. Αἱ τοιαῦται δὲ περὶ ἠθικῆς ἀντιλήψεις δὲν ἠλλοιώθησαν μετὰ τὴν ἐθνικὴν ἀναγέννησιν.

Ἡ αὐστηρότης τῶν ἠθῶν τῆς Ἑλληνικῆς οἰκογενείας προῖον τῶν αὐστηρῶν ἀντιλήψεων τοῦ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος δὲν ἦτο δυνατόν νὰ διασεισθῇ εὐχερῶς ὑπὸ παρεϊσάκτων ἀντιλήψεων, ὡς **ὑπὸ τύπον νεωτέρου πολιτισμοῦ εἰσαχθεῖσας παρ' ἡμῖν πιθανὸν νὰ ἐνεκολπώθησαν ἀπροσέκτως ὄρισμένοι τινὲς κοινωνικοὶ κύκλοι στεροῦμενοι ὄντιοὺς καὶ ἠθικῆς μορφώσεως πρὸς διάγνωσιν τῶν ἀληθῶν προσόντων τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἀναπτύξεως.**

Ἄλλ' αἱ κρίσεις καὶ αἱ γνώμαι περὶ τῆς ἠθικότητος πράξεώς τινος ἀτόμων τινῶν ἢ καὶ ὄρισμένων κύκλων δὲν δύνανται νὰ χρησιμεύσωσι ὡς κριτήριον τῶν περὶ ταύτης ἀντιλήψεων τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου.

Τὰ ἀνήθικα δημοσιεύματα σήμερον κατέκλυσαν καὶ τὴν ἡμετέραν ἀγοράν, οὐχὶ πλέον ἔξωθεν εἰσαγόμενα, ἀλλ' ἐγχωρίου δυστυχῶς παρασκευῆς, ἅτινα ὑπὸ διαφόρων κερδοσκοπῶν πρὸς χρηματισμὸν ἐπιτηδεῖως διαδιδόμενα μεταξὺ τῆς μαθητιώσης ἰδίως νεολαίας, δια-

φθείρουν τὸ άτομον καὶ παραλύουν τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν φυλὴν.

Ἐὰν ὄρισμένοι τινὲς κύκλοι μιᾶς μεγάλης πόλεως, ὡς αἱ Ἀθῆναι, ἐπιτρέπωσι ἴσως ταύτην, ἐκ τούτου δὲν ἔπεται, ὅτι αἱ ἀντιλήψεις τῶν κύκλων τούτων καὶ συγγραφῆς τινος δέον νὰ ἀποτελέσωσι τὸ κριτήριον τῆς σεμνότητος καὶ εὐπρεπειᾶς.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι καὶ ἐν τῇ γαλλικῇ πρωτεύουσῃ καὶ εἰς πάσας τὰς μεγαλοπόλεις ὑπάρχουσιν ὄρισμένοι κοινωνικοὶ κύκλοι οἵτινες μετὰ πολλῆς ἐλευθερίας κρίνουσι τὰ τοιαῦτα ἔργα. Ὡς ὁμοῦς ἐγράφη ἡ *Γαλλικὴ Ἀκαδημία διέγραψεν ἐκ τῶν μελῶν τῆς διακεκριμένου λογογράφου δημοσιεύσαντα ἔργα συνάδοντα πρὸς τὰς ἀντιλήψεις τῶν κύκλων τούτων.* Ἡ τοιαύτη ἐνέργεια σαφῶς ἐνδεικνύει τὴν ἀντίληψιν τοῦ συνόλου τοῦ γαλλικοῦ λαοῦ ἐμμένοντος σταθερῶς εἰς τὰς ἰδέας ὅς ὁ ὑγιὲς πολιτισμὸς καὶ αἱ παραδόσεις του διαγράφουσι περὶ ἠθικῆς καὶ εὐπρεπειᾶς.....»

Κατὰ ταῦτα ἐὰν ὁμάδες τινὲς Ἑλλήνων ἀρέσκονται νὰ χειροκροτῶσι ἐν θεάτροις πορνογραφικὰ ἔργα ἢ νὰ ἀναγινώσκωσι τοιαῦτα ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι ἀποθανυμάζουσι ἐν αὐτοῖς ἀνύπαρκτον πρᾶγματι *λογοτεχνίαν* ἐξ ἧς δῆθεν τέρπονται, τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ἀποδοθῇ καὶ εἰς τὴν ὀλότητα τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, ἥτις διὰ τῶν ἐκάστοτε διαμαρτυριῶν της κατὰ τῆς ἀνηθικότητος δεικνύει πόσον στερεῶς ἔχεται τῆς προπαραδότου σεμνότητος καὶ εὐπρεπειᾶς.

Π.

ΑΝΤΙ ΑΜΒΩΝΟΣ

Ο ΘΕΙΟΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑΛΑΛΟΥΝΤΑΣ

3.— Ποίαν θὰ ἔχωμεν ἀπολογία, ποίαν δὲ συγχώρησιν ὅταν τὰ ἡμέτερα μὲν δὲν λαμβάνωμεν κατὰ νοῦν, τὰ δὲ ἄλλα οὕτω πολυπραγμονῶμεν; Καὶ καθὼς νὰ παρακύψῃ εἰς ξένην οἰκίαν καὶ τὰ ἐντὸς νὰ ἐπισκοπήσῃ ὁ διαβάτης εἶναι αἰσχρὸν καὶ πολλῆς αἰσχύνῃς γέμει, οὕτω καὶ τὸ νὰ περιεργάζηται τις ἀλλότριον βίον εἶναι ἴδιον ἐσχάτης ἀνελευθερίας. Τί δὲ καταγέλαστον τούτου, ὅτι τοιοῦτον βίον ἔχοντες, καὶ τῶν ἰδίων παραμελοῦντες, ὅταν εἴπωσι τι μυστικόν, παρακαλοῦσι τὸν ἀκούοντα καὶ ἐξορκίζουσι αὐτὸν νὰ μὴ τὸ εἶπῃ εἰς κανένα ἄλλον,

φανεροῦντες ἐκ τούτου ὅτι ἀξιοκατάκριτον πρᾶγμα ἐποίησαν. Διότι ἐὰν ἐκείνον παρακαλῆς νὰ μὴ τὸ εἶπῃ εἰς κανένα ἄλλον, πολλῶ μᾶλλον σὺ πρότερον δὲν ἔπρεπε νὰ εἶπῃς ταῦτα εἰς ἐκείνον. Κατεῖχες ἐν ἀσφαλείᾳ τὸ λόγον ὅτε αὐτὸν ἐπρόδωκες, τότε φροντίζεις περὶ τῆς σωτηρίας αὐτοῦ. Ἐὰν θέλῃς νὰ μὴ λεχθῇ εἰς ἄλλον, μηδὲ σὺ αὐτὸς εἶπῃς. Ὅτε εἰς ἄλλον ἐπρόδωκες τὴν φύλαξιν τοῦ λόγου, περιττὰ ποιεῖς καὶ ἀνόητα, παραγγέλλων καὶ ἐξορκίζων διὰ νὰ τηρηθῶσι μυστικὰ τὰ λεχθέντα. Ἄλλ' ἔχει ἡδονὴν τὸ κακολογεῖν; ἡδονὴν ἔχει τὸ μὴ κακολογεῖν. Διότι ὁ μὲν κακολογήσας εὐρίσκειται εἰς ἀγωνίαν, ὑποπτέυει καὶ φοβεῖται καὶ μετανοεῖ καὶ κατεσθίει τὴν ἑαυτοῦ γλῶσσαν, φοβούμενος καὶ τρέμων μήποτε ἀκουσθῇ ὁ λόγος εἰς ἄλλους καὶ ἐπιφέρει μέγαν κίνδυνον, καὶ ἔχθραν περιττὴν καὶ ἀνωφελῆ προξενήσει εἰς τοὺς κακολογήσαντας· ὁ δὲ κρατῶν ἐν ἑαυτῷ τὸν λόγον μετὰ πολλῆς ἀσφαλείας, θὰ ζήσῃ λίαν εὐχαρίστως. «Ἦκουσας λόγον; λέγει, ἐναποθανέτω σοι· θάρσει οὐ μὴ σε ρήξῃ». Τί εἶναι τὸ «ἐναποθανέτω σοι» ὁ λόγος ὃν ἤκουσας; Σβέσον αὐτόν, κατάχωσον αὐτόν, μὴ ἐπιτρέψῃς νὰ ἐξέλθῃ τοῦ στόματός σου, μηδὲ νὰ κινήθῃ τὸ παράπαν, ἀλλὰ μάλιστα προσπάθει μηδὲ νὰ ἀνέχεσαι τοὺς κακολογοῦντας. Ἄν δὲ τυχόν ποτε καὶ ἀκούσης, κατάχωσον, ἀπόκτεινον τὸ λεχθέν, παράδος εἰς τὴν λήθην, διὰ νὰ γίνῃς ὁμοῖος μὲ τοὺς μὴ ἀκούσαντας, καὶ διάγῃς τὸν παρόντα βίον μετὰ πολλῆς εἰρήνης καὶ ἀσφαλείας. Ἄν οἱ κατήγοροι μάθωσι ὅτι αὐτοὺς ἀποστρεφόμεθα πλείοτερον ἢ τοὺς διαβαλλομένους, θὰ ἀφήσωσι ποτε καὶ αὐτοὶ τὴν πονηρὰν συνήθειαν ταύτην καὶ θὰ διορθώσωσι τὸ ἀμάρτημα, καὶ θὰ ἐπαινώσωσι μετὰ ταῦτα καὶ θὰ ἀνακηρύξωσι ἡμᾶς εὐεργέτας ὡς γενομένους σωτῆρας αὐτῶν. Διότι καθὼς τὸ καλῶς λέγειν ἢ ἐγκωμιάζειν εἶναι ἀρχὴ φιλίας, οὕτω τὸ κακῶς λέγειν καὶ διαβάλλειν ἔχθρας ἐγένετο ἀφορμὴ καὶ ἀπεχθείας καὶ μυρίων πολέμων. Καὶ οὐδαμῶθεν ἄλλοθεν παρημελήθησαν τὰ ἡμέτερα παρὰ ἐκ τοῦ ὅτι τὰ ἀλλότρια πολυπραγμονοῦμεν καὶ περιεργαζόμεθα, διότι ἀδύνατον εἶναι ἄνθρωπος κακολογῶν καὶ τοὺς ἀλλοτρίους βίους πολυπραγμονῶν νὰ ἐπιμεληθῇ ποτε τῆς ἰδίας του ζωῆς. Ἐπειδὴ ὄλην τὴν προθυμίαν του τὴν ἐξοδεύει εἰς τὴν τῶν ἄλλων πολυπραγμοσύνην, ἀνάγκη πάντως τὰ ἰδικά του νὰ κῆνται παραμελημένα. Καὶ εἶναι εὐχάριστον νὰ πράξῃ τι πλείοτερον ὄλην ναυτοῦ